

**VALORIFICAREA PARTENERIATULUI EDUCAȚIONAL
GRĂDINIȚĂ-FAMILIE ÎN PROCESUL DE INTEGRARE
SOCIALĂ/SOCIALIZARE A COPIILOR**

Galina CHIRICĂ, dr., conf. univ.

Catedra PEP, Universitatea de Stat din Tiraspol

Rezumat. Articolul este dedicat problemei integrării sociale/socializării copiilor de vârstă preșcolară prin valorificarea parteneriatului educațional grădiniță-familie. Socializarea se prezintă ca o învățare a contextului social în toată multitudinea sa de sensuri, simboluri, modele, reguli-norme în scopul adaptării la ambianță, agentul de bază în acest sens fiind familia într-un parteneriat educațional eficient cu instituțiile de socializare. În accepțiunea mai multor cercetători, parteneriatul educațional este o formă de comunicare, cooperare și colaborare între agenții educativi, care oferă sprijin copilului, grădiniței și familiei la nivelul procesului educațional.

Cuvinte cheie: socializare, integrare socială, copii, familie, parteneriat educațional.

Abstract. This article hereby is dedicated to the issue of social integration/socialization of preschool children by valorisation of the kindergarten-family educational partnership. Socialization is presented as a process of learning the social context in all its multitude of meanings, symbols, models, rules and provisions, in order to adapt to the environment. The main agent in this regard is the family, that is involved within an effective educational partnership with social institutions. According to many researchers, the educational partnership is a form of communication, cooperation and collaboration between educational agents, which provides for support to the child, to the kindergarten and to the family at the level of the educational process.

Keywords: social integration, socialization, children, family, educational partnership.

Socializarea este o condiție primordială în formarea și afirmarea personalității care presupune, conform cercetătorilor, *un proces prin care individul însușește și interiorizează anumite norme și valori sociale, modele de comportament, atitudini și evaluări, devenind membru al societății* [9, p.68]. Dificultățile de socializare sau socializarea lacunară devin mai apoi cauze ale unor fenomene negative: devianță comportamentală, delicvență, infracțiune.

Astfel *normele sociale* formează un sistem integrat, și prezintă acele reguli nescrise, convenții care reglementează toată paleta de raporturi interumane, reprezentând standarde medii ale opiniilor, atitudinilor indivizilor incluși într-un anumit context social. Cunoașterea, aprobarea și respectarea normelor sociale contribuie la încadrarea individului în societate, iar încălcarea lor – la marginalizare și dezaprobare. Ele determină anumite reguli de conduită, modele comune de percepere, gândire, acțiune, prezentându-se în formă de prescripții generalizate cu conținut reglatoriu și apar ca reguli de reglementare a comportamentului în raport cu valorile sociale, înglobând anumite caracteristici:

- Conținut, care expune un drept sau o interdicție;
- Claritate, prin care oricare persoană poate înțelege acest conținut și deosebi o normă de alta;
- Constanță, stabilitate relativă;

- O anumită toleranță, care determină amplituda posibilă a devierii, respectarea ei fiind acceptată, iar depășirea – dezaprobată.

Individul uman își ajustează comportamentele la cerințele comunității în cadrul procesului de *socializare*, iar societatea realizează o ”uniformizare”, un ”control” al membrilor ei, control care este realizat prin instituirea unor criterii valoric-normative.

Valorile sociale prezintă relația prin care societatea își exprimă concordanța dintre idei, fenomene, procese, lucruri și necesitățile ei, condiționate natural și social-istoric [9, p.66].

Modelele sociale sunt anumite tipuri de conduită, gândire sau sentimente comune unei societăți sau anumitui grup social, care asigură dirijarea vieții în comun [9, p.67].

Integrarea sociala se realizează prin apartenența și participarea neimpusă a individului la un set de norme, valori și atitudini comune grupului. Integrarea socială presupune acomodare, soluționarea conflictelor între aspirații și atitudini comportamentale, între indivizi, grupe. Se poate realiza prin dominare, compromis, conciliere, conversiune. Conform cercetărilor unor sociologi caracteristicile de baza ale personalității umane s-au format în procesul socializării în cadrul unor sisteme sociale obiective, în mod succesiv individul învățând să fie apt pentru a îndeplini diferite roluri. După Sorin M. Rădulescu tipurile de integrare socială sunt:

- Integrare culturală (realizarea armonizării valorilor cu comportamentul și interdependența dintre valori, comportamente și instituții sociale);
- Integrare normativă (integrare între norme și persoane). Opusul ei este starea de „anomie”, de conflicte între norme, de incompatibilitate între norme și indivizi;
- Integrare comunicațională (sistem de relații definitorii pentru concordanța dintre conduite și norme);
- Integrare funcțională (vizează unitatea și echilibrul sistemului social, diviziunea și sincronizarea valorilor într-un grup).

Ca și *socializarea*, *integrarea sociala* vizează menținerea comportării indivizilor în cadrul modelelor de norme, conduite premise și acceptate.

Socializarea formează o sensibilitate deosebită pentru stimuli sociali, implică individul în cadrul obligațiilor sale în raport cu semenii, învățându-l arta participării și colaborării.

Astfel integrarea socială/socializarea se prezintă ca o învățare a contextului social în toată multitudinea sa de sensuri, simboluri, modele, reguli-norme în scopul adaptării la ambianță, agentul de bază în acest sens fiind familia într-un parteneriat educațional eficient cu instituțiile de socializare. În accepțiunea mai multor cercetători [2], parteneriatul educațional este o formă de comunicare, cooperare și colaborare între agenții educativi, care oferă sprijin copilului, grădiniței și familiei la nivelul procesului educațional.

Actualmente, colaborarea agenților de socializare în cadrul unui parteneriat educațional eficient reprezintă o prioritate a politicilor educaționale orientate spre sporirea calității procesului de formare a personalității armonios dezvoltate. Iar un proces educațional poate fi

considerat eficient, uman și democratic doar în cazul în care, pe lângă succesele obținute în educația copiilor și respectarea drepturilor lui, va include o colaborare permanentă între părinți-copii-educatori și actorii comunitari, centrată pe integrarea optimă a copilului în societate. Dacă actorii sociali vor manifesta interes și abilități organizatorice de a influența aspectul cel mai important, dar și dificil, formarea integrală a personalității umane printr-o colaborare benevolă, sistematică de valorificare a potențialului sociocultural [1], vom fi în stare să soluționăm problemele ce țin de nivelul de formare a culturii civice, a unui mod sănătos și responsabil de viață, de ocrotire a mediului, de promovare a valorilor moral-etice.

A-i face pe părinți să devină coparticipanți la întregul proces educațional reprezintă un obiectiv primordial a instituției de învățământ. O colaborare eficientă a grădiniței cu familia se va realiza în funcție de instituția de învățământ, de poziția civică a acestora, de competența lor de a iniția și desfășura acțiuni partenieriale în scopul susținerii eforturilor de a instrui tânăra generație pentru a se integra în societate.

Noile realități și condiții de mobilitate excesivă a oamenilor, dezintegrarea familiilor datorită muncii peste hotarele țării, situația economică precară, restructurarea și optimizarea educației, necesită răspunsuri concrete cu privire la delimitarea funcțiilor parteneriatului, precizarea conținutului educațional și mecanismului de funcționare optimă a acestuia [3].

În literatura de specialitate de până la anii '70-'80 ai secolului al XX-lea, termenul de *colaborare* semnifica cooperare, conlucrare, realizarea unei acțiuni sau a unei opere care se efectua în comun. Analiza literaturii în domeniul științelor educației a determinat constatarea noțiunii de colaborare în educație ce se utilizează tot mai des cu sensul de parteneriat educațional. Micul dicționar al limbii române (1974) definește termenul astfel: a colabora înseamnă a participa în mod activ la o acțiune făcută în comun; a publica un articol, un studiu într-un ziar, într-o revistă, iar DEXI-ul (2007) prezintă conceptul *a colabora* cu sens de a avea o activitate comună cu alte persoane pentru realizarea unei acțiuni, a unei afaceri, a unei opere, pentru rezolvarea unor probleme etc.; a conlucra, a coopera; colaborare–participare, alături de alte persoane, la realizarea unei acțiuni, a unei afaceri, a unei opere [7, p. 395].

Astăzi, în opinia cercetătoarei E.Vrăjmaș [11], parteneriatul educațional reprezintă *o formă de unificare, sprijin și asistență a influențelor educative formale. Colaborarea dintre părinți și educatori, în anumite momente ale procesului educațional, va asigura calitatea în educație.*

Există o rețea complexă de relații în cadrul unei instituții de educație, în cazul nostru-grădinițe de copii. Una dintre astfel de relații este cea dintre părinți și educator. Ea implică ieșirea din hotarele grădiniței și determină o altă abordare a procesului educațional, susține cercetătoarea. În pedagogia tradițională, această relație era definită ca colaborarea grădiniței cu familia. Dimensiunile acestei relații, precizează E. Vrajaș, sunt asigurate datorită extinderii colaborării și comunicării. Conceptul de parteneriat educativ cuprinde toate aspectele. Parteneriatul educativ exprimă, în plus, și o anumită abordare umanistă, pozitivă și

democratică a relațiilor educative axate pe sporirea calității educației și a formării personalității copilului.

Colaborarea dintre grădiniță și familie presupune o comunicare eficientă [5, p.174], o unitate de cerințe și acțiuni în interesul copilului. Ea concepe cele două instituții sociale în schimburi de opinii și discuții, centrate pe luarea unor decizii privind realizarea procesului educațional. În astfel de situații, consideră E. Vărăjmaș, fiecare dintre instituțiile sociale își păstrează identitatea, aducându-și doar contribuția în mod specific și concret prin acțiuni cu caracter cultural, social, economic [11, p.176].

În aceeași ordine de idei, cercetătoarea L. Cuznețov [6] susține că colaborarea familiei cu grădinița și comunitatea are un impact benefic nu numai asupra dezvoltării personalității copilului, ci și asupra armonizării relațiilor intrafamiliale și ameliorării climatului familial, la fel și asupra stabilirii unor relații de parteneriat cu agenții educativi din comunitate.

Grădinița este o instituție care oferă servicii educaționale, transmite cunoștințe, dezvoltă abilități, formează competențe, norme, valori recunoscute de societate. Prin urmare proiectele educaționale derulate în regim de parteneriat trebuie să se bazeze pe valori comune, precum asigurarea egalității de șanse în educație, încurajarea inițiativei și implicării, dezvoltarea cooperării, colaborării, cultivarea disciplinei și responsabilității, promovarea comunicării eficiente, dezvoltarea spiritului civic. Obiectivele parteneriatelor realizate între grădiniță și diverse instituții țin de următoarele aspecte:

- Asigurarea coerenței politicilor și strategiilor naționale care consideră educația ca fiind o reală prioritate;
- Asigurarea instrumentelor pentru dezvoltarea programelor specifice- opționale sau în cazul copiilor cu CES;
- Asigurarea colaborării grădiniței cu beneficiarii în acordarea șanselor egale de cuprindere și participare echitabilă a întregii societăți la procesul educațional;
- Consolidarea cadrului instituțional și legislativ al dezvoltării umane;
- Dezvoltarea unor programe compensatorii pentru cei defavorizați;
- Implicarea comunității în asigurarea calității în educație;
- Asigurarea, prin colaborarea cu mass-media, a informării publicului în ceea ce privește impactul social al programelor și măsurilor educaționale [4].

Educatorul, conștient de rolul său de îndrumător al copiilor și al părinților, dar și coordonator al relațiilor cu agenții educativi din cadrul procesului educațional inițiat, își proiectează activitatea, în accepțiunea cercetătoarei, în baza unor reguli: studiază copiii și familiile acestora prin examinarea dosarelor personale ale copiilor, fișelor de caracterizare psihopedagogică, realizate în instituțiile preșcolare; organizează colectivul de părinți, alege consiliul de părinți, selectează părinții disponibili de a participa la viața grupei, repartizează responsabilitățile în conformitate cu doleanțele și posibilitățile acestora; stabilește un program de activități cu părinții, propune teme pentru discuții, proiectează întâlnirile individuale și

colective, ședințele cu părinții, consultațiile, mesele rotunde, lectoratele, atelierile etc.; contactează agenții educativi și stabilește tematica întâlnirilor colective cu părinții, locul desfășurării ședințelor, invită specialiștii care vor participa la diverse activități; menține permanent relații cu părinții prin convorbiri telefonice, vizite la domiciliu, întâlniri programate, invitații la ședințe, mese rotunde, etc.; inițiază și dirijează programul de lucru cu părinții și copiii, elaborează comunicări, selectează materiale pentru portofoliul familiei, completează buletinul informativ pentru părinți, stabilește orarul ședințelor cu părinții etc.; invită părinții la activitățile extracurriculare- matinee, șezători; organizează lectorate pentru părinți și copii; pleacă, împreună cu copiii și părinții, la teatru, la cinema etc. [6].

Ca rezultat al cercetării, Larisa Cuznețov constată un șir de schimbări pozitive în comportamentul părinților și al actorilor comunitari în relația lor cu educatorul, copiii și administrația instituției de învățământ.

Așadar, parteneriatul reprezintă un proces de colaborare între două sau mai multe părți care acționează împreună pentru realizarea unor interese sau scopuri comune. Dacă grădinița și familia nu vor fi susținute în intențiile lor de colaborare cu actorii sociali, în vederea formării personalității copilului, integrării lui sociale/socializării, parteneriatele educaționale vor avea un caracter episodic, de campanie sau de soluționare a unor probleme de ordin material.

Bibliografie

1. UNESCO. Aspecte ale bioeticii în educație. Materiale de reper pentru diriginți, cadre didactice și manageriale din învățământul primar și gimnazial. Chișinău: Centrul Dialog intercultural, 2006. 152 p.
2. Băran-Pescaru A. Parteneriat în educație – familie-școală-comunitate. București: Aramis Print, 2004. 79 p.
3. Bodrug-Lungu V. Rolul familiei în educația copiilor. În: Didactica Pro, 2001. nr.4(8), p.44-46.
4. Braghiș M. Familia în calitate de partener educațional - factor al inovării educației, În: Pledoarie pentru educație – cheia creativității și inovării. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. Chișinău: IȘE, 2011. p. 62-65.
5. Bunescu Gh., Alecu G., Badea D. (coord.) Educația părinților – strategii și programe. Chișinău: Lumina, 1997. 174 p.
6. Cuznețov L. Tratat de educație pentru familie, Pedagogia familiei. Ch.: USM, 2008. 624 p.
7. DEX. Chișinău: ARC, CIVITAS, 2007. p. 395, p. 1325, p. 1385, p. 1896.
8. Mîslițchi V. Parteneriatul educațional familie-grădiniță-școală. Ghid metodologic. Chișinău, 2015. 209 p.
9. Rusnac S. Preocupări contemporane ale psihologiei sociale. Chișinău, 2007, 264 p.
10. Vărășmaș E. Educația timpurie. București: Arlequin, 2014. 356 p.
11. Vărășmaș E. Consilierea și educația părinților. București: Aramis, 2002. 176 p.
12. <https://biblioteca.regielive.ro/referate/sociologie/socializarea-si-integrarea-sociala-11833.html> (accesat la 13.08.2020).